

VERBİS'İN KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI MEVZUATINDAKİ YERİ VE AMACI¹

Stj. Av. Fatih Sultan KAZANBAŞ

Av. A. Göktürk ÖZDOĞAN

GİRİŞ

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun yürürlüğe girmesinin ardından ülkemizde ortaya çıkan yeniliklerden biri de VERBİS yani Veri Sorumluları Sicili. Bu kanun kapsamında Veri Sorumlusu sıfatına haiz tüzel veya gerçek kişilerden bir kısmının başvurmakla mükellef olduğu bu Sicil'in tutulmasındaki temel amaç; alenî olan VERBİS kayıt ve bildirimleri aracılığıyla ilgili kurum, kuruluşların ve kamuoyunun Veri Sorumlularınca işlenen ve işlenmekte olan kişisel veriler hakkında bilgi sahibi olmasını sağlamak ve bunu sistematik olarak denetime açık tutmaktır. Bu kapsamda VERBİS'in mahiyetini, amacını ve işlevini anlayıp yükümlülüğü yerine getirirken bu bilgi ve donanımla hareket etmek gerekmektedir.

VERİ SORUMLULARI

Kanun'daki tanımından anlaşılacağı üzere hukuki himayesinde kişisel veri bulunduran ve bu kişisel verilerin işleme amaç ve vasıtalarını belirleyerek veri kayıt sistemi üzerine tasarruf yetkisi olan tüm gerçek ve tüzel kişiler "veri sorumlusu" sıfatına sahip olmaktadır. **Burada veri sorumlusunu belirleyen etken, kişisel veri işliyor olmak ve bu kişisel verilerin işleme amaç ve vasıtaları üzerinde tasarruf yetkisine sahip olmaktır.** Bu kapsamda; apartman yöneticilerinden devlet kurumlarına, dernek ve vakıflardan ticari şirketlere ve yine, ticari bir faaliyeti olsun olmasın, şahıslara kadar birçok gerçek ve tüzel kişinin veri sorumlusu olarak adlandırılması mümkündür.

Gerçek ve tüzel kişiler, Veri Sorumlusu olmakla birlikte, himayesinde bulunan, işlenen ya da işlenecek olan kişisel verilere ilişkin sorumluluk ve yükümlülüklerle karşılaşmaktadır. Veri Sorumlusunun aydınlatma yükümlülüğü kapsamında kişisel verileri alırken ilgili kişiyi bilgilendirme sorumluluğu bu yükümlülüklerdendir. Bununla birlikte Kişisel Verileri Koruma Kanunu'nun 13. maddesi gereği de himayesinde bulundurduğu verilerin güvenliğini sağlamakla da yükümlüdür.

Bunların yanı sıra mevzuatta öngörülen bir diğer yükümlülük de aşağıda ayrıntıları verilen VERBİS kayıt yükümlülüğüdür.

VERİ SORUMLULARI SİCİLİ (VERBİS)

VERBİS; kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin, kişisel veri işlemeye başlamadan önce kaydolmaları gereken ve işlemekte oldukları kişisel verilerle ilgili kategorik bazda bilgi girişi yapacakları bir kayıt sistemidir. 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun ("Kanun") 16 ncı maddesine göre kişisel veri işleyen gerçek ve tüzel kişi veri sorumlularının kişisel veri işlemeye başlamadan önce Veri Sorumluları Siciline ("Sicil")

¹ 01.12.2019/KONYA.

kaydolması gerekmektedir. Bu kapsamda, Başkanlığımızca Veri Sorumluları Sicil Bilgi Sistemi (“VERBİS”) hazırlanmış olup veri sorumluları bu sisteme kayıt olacaklardır.

VERBİS’e Kayıt Zorunluluğu:

Kanunun Geçici 1 inci maddesinin 2 nci fıkrasında, Veri Sorumluları Siciline kayıt yükümlülüğünün başlama tarihleri ile ilgili karar alma ve bunu ilan etme görev ve yetkisi Kişisel Verileri Koruma Kuruluna (“Kurul”) verilmiştir. Bu kapsamda Kurulca alınan ve 18.08.2018 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 2018/88 sayılı Kararda veri sorumluları için kayıt başlama tarihleri belirtilmiş fakat daha sonra Kurulca alınan 03/09/2019 tarihli ve 2019/265 sayılı kararlar bu tarihlerde değişiklikler yapılarak son halini şu şekilde almıştır:

-Yıllık çalışan sayısı 50’den çok veya yıllık mali bilanço toplamı 25 milyon TL’den çok olan veri sorumluları ile yurtdışında yerleşik tüm veri sorumluları **31.12.2019 tarihine kadar,**

-Yıllık çalışan sayısı 50’den az ve yıllık mali bilanço toplamı 25 milyon TL’den az olmakla birlikte ana faaliyet konusu özel nitelikli kişisel veri işleme olan veri sorumluları **31.03.2020 tarihine kadar,**

-Kamu kurum ve kuruluşu veri sorumluları 30.06.2020 tarihine kadar,

VERBİS sistemine kayıt olmaları zorunlu hale getirilmiştir.

Anılan gruplara dahil olup da belirtilen tarihe kadar VERBİS kaydını gerçekleştirilmeyen gerçek ve tüzel kişilerin **20.000 TL ile 1.000.000 TL arasında idari para cezası ile cezalandırılacağı** da KVKK’nun 18/1-ç hükmünde belirtilmiştir.

VERBİS’e Kayıttan İstisna Tutulan Veri Sorumluları:

Kanunun 16 ncı maddesinde, “işlenen kişisel verinin niteliği, sayısı, veri işlemenin kanundan kaynaklanması veya üçüncü kişilere aktarılma durumu gibi Kurulca belirlenecek objektif kriterler göz önüne alınmak suretiyle Kurul tarafından, Veri Sorumluları Siciline kayıt zorunluluğuna istisna getirilebilir” hükmü yer almaktadır.

Bu hüküm doğrultusunda Kurulca bazı veri sorumluları için Sicile kayıt yükümlülüğüne istisna getirilmiştir. Bu kapsamda alınmış olan 2018/32 sayılı Kurul Kararı 15.05.2018 tarihli Resmi Gazete’de; 2018/68, 2018/75 ve 2018/87 sayılı Kurul Kararları ise 18.08.2018 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Buna göre;

-Herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla yalnızca otomatik olmayan yollarla kişisel veri işleyenler,

-18/01/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanunu uyarınca faaliyet gösteren noterler,

-04/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanununa göre kurulmuş derneklerden, 20/02/2008 tarihli ve 5737 sayılı Vakıflar Kanununa göre kurulmuş vakıflardan ve 18/10/2012 tarihli 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununa göre kurulmuş sendikalardan yalnızca ilgili mevzuat ve amaçlarına uygun, faaliyet alanlarıyla sınırlı ve

sadece kendi çalışanlarına, üyelerine, mensuplarına ve bağışçalarına yönelik kişisel veri işleyenler,

-22/04/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununa göre kurulmuş siyasi partiler,

-19/03/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu uyarınca faaliyet gösteren avukatlar,

-Gümrük müşavirleri,

-Arabulucular,

-01/06/1989 tarihli ve 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu uyarınca faaliyet gösteren Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler,

VERBİS'e kayıt yükümlülüğünden istisna tutulmuştur.

Bu kapsamdaki veri sorumluları kayıt yükümlüsü olmamakla birlikte VERBİS'e kayıt yaptırılmaları mümkündür. Yani VERBİS'e zorunlu kaydın yanında ihtiyari olarak da kayıt gerçekleştirilebilmektedir.

Bununla birlikte VERBİS'e kayıttan istisna tutulan yukarıda sayılan veri sorumlularının hiçbir şekilde KVKK kapsamındaki diğer yükümlülüklerinden de sorumlu olmayacağı düşünölmemelidir. Her ne kadar sayılan veri sorumluları VERBİS'e kayıttan istisna tutulmuş olsalar da KVKK kapsamındaki diğer tüm yükümlülükleriyle bağı ve yaptırımlara tabidirler.

VERBİS KAYIT VE BİLDİRİMLERİNİN MAHİYETİ

VERBİS sistemine kayıtle birlikte aşğıdaki bilgilerin girişi yapılmalıdır:

-Veri sorumlusu, varsa veri sorumlusu temsilcisi ile irtibat kişisine ait kimlik ve adres bilgilerine ilişkin Kurul tarafından belirlenecek başvuru formunda yer alan bilgiler,

-Kişisel verilerin hangi amaçla işleneceğı,

-Veri konusu kişi grubu ve grupları ile bu kişilere ait veri kategorileri hakkındaki açıklamalar,

-Kişisel verilerin aktarılabileceğı alıcı veya alıcı grupları,

-Yabancı ölkelere aktarımı öngörölen kişisel veriler,

-Kanunun 12 nci maddesinde öngörölen ve Kurul tarafından belirlenen kriterlere göre alınan tedbirler,

-Kişisel verilerin mevzuatta öngörölen veya işlendikleri amaç için gerekli olan azami muhafaza edilme süresi.

VERBİS KAYIT VE BİLDİRİMLERİNİN NİTELİĞİ

VERBİS'e kayıt olmak hukuken veri sorumlusu olduğunu ilan etmek, bir başka anlatımla "veri sorumlusu sıfatıyla veri işliyorum." demektir. Buradan anlaşılacağı üzere VERBİS kaydı KVKK kapsamında yapılması gereken tek sorumluluk olarak düşünülmemelidir. Veri Sorumlularınca yalnızca VERBİS'e kayıt gerçekleştirilerek gerekli bildirimlerin yapılmaması kanuna aykırılık teşkil edecek ve yine KVKK.m.18/1-ç gereği cezalandırılmayı gerektirecektir.

VERBİS'e yapılan bildirimlerin niteliği ise bir çeşit taahhüt olarak düşünülebilir. Bu kapsamda veri sorumlusu; VERBİS'e bildirmiş olduğu kişisel veri grubu ve işleme amacı dışında veri işlemediğini, bildirmiş olduğu şart ve yerler dışında aktarım yapmadığını ve kişisel verilerin güvenliğini de bildirdiği şekilde koruduğunu taahhüt etmektedir. Burada bildirilenlere aykırı davranmak elbette ki kanuna aykırılık teşkil edecek ve ciddi cezai müeyyidelerle karşılaşılmasına sebebiyet verecektir. Bu sebeple kişisel verilerin korunması alanında gerekli bilgi ve donanıma sahip olmayan kişilerce yapılacak olan bu bildirimler ciddi sorumluluklar doğurabilecektir. Örneğin verilerin kanuna aykırı bir işleme faaliyetine tabi tutulduğu veya kanunda işlenmesi özel şartlara bağlanan verilerin bu şartlar olmaksızın işlendiği yönünde bildirim yapılması doğrudan doğruya cezalandırılmayı gerektiren bir faaliyetin açığa çıkarılması anlamına gelecektir. **Aynı zamanda VERBİS bildirimlerinde alındığı öngörülen idari ve teknik tedbirlerin yerine getirilmediği re'sen veya şikayet üzerine Kişisel Verileri Koruma Kurumu'nca tespit edilmesi halinde de ciddi yaptırımlarla karşılaşılması sonucunu doğuracaktır.**

Anılan nedenlerle VERBİS kaydı yapılmadan önce Veri Sorumlusu, bünyesinde bulundurduğu kişisel verilere ilişkin bir güvenlik politikasına sahip olmalı ve VERBİS başvurusunu bilgi ve donanım sahibi kişilerden aldığı destekle yapmalıdır.

SONUÇ

VERBİS'e kayıt ve bildirim, KVKK kapsamında Veri Sorumlusunun yükümlülüklerinden biri olmakla birlikte tümü değildir. Yani Veri Sorumlulukları KVKK kapsamındaki aydınlatma ve verilerin güvenliğini sağlama gibi yükümlülüklerinin yanı sıra VERBİS'e kayıt ve bildirim yükümlülüğünü de gerçekleştirmelidir. Bu kapsamda hukuka uygun, doğru ve gerekli bir VERBİS kayıt ve bildirimini yapabilmek için öncelikle Veri Sorumlusu, himayesinde ve tasarrufunda bulunan kişisel verilere ilişkin bir veri güvenlik politikasına sahip olmalı ve VERBİS kayıt ve bildirim yükümlülüğünü yerine getirirken de azami dikkat ve bilgi düzeyine sahip olmalı veya danışmanlarını bu kriterlere uygun seçmelidir.

12/2019

ÖZDOĞAN HUKUK BÜROSU